

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

NATO z pohledu české veřejnosti – leden 2014

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>13. 1. – 20. 1. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1105</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>262</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.41, PM.150, PM.153</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>20. února 2014</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Milan Tuček</i>

V lednu 2014 byly do výzkumu Naše společnost jako každý rok zařazeny otázky týkající se NATO. Zkoumána byla spokojenost s členstvím ČR v NATO, její potřebnosti jako vojenskopolitické organizace a vlivu, který má existence a jednání NATO na bezpečnost svých členů, na vztahy uvnitř a vně organizace, mír a stabilitu a na řešení hrozby terorismu.

V otázce spokojenosti s členstvím v Severoatlantické alianci celkem výrazně převládá spokojenost (57 %) nad nespokojeností (20 %). Zbývající zhruba čtvrtina dotázaných odpověděla, že neví, z čehož lze soudit, že členství Česka v NATO je pro ně natolik odtažitě téma, takže je nemohou posoudit z hlediska míry spokojenosti (graf 1).

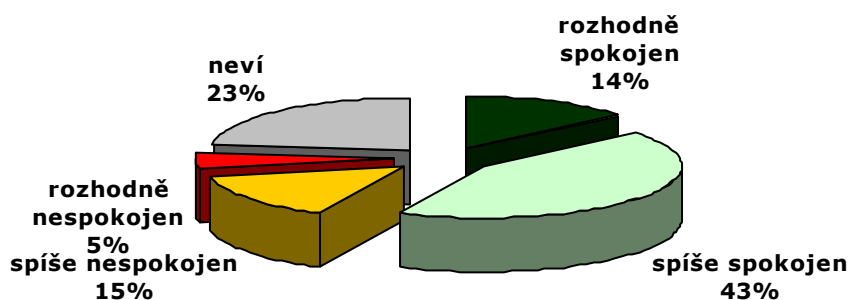
Pokud jde o porovnání názorů mužů a žen, resp. vzdělanostních skupin, tak nejpodstatnější rozdíl je v zastoupení odpovědí neví: mezi muži je to 17 %, mezi ženami 28 %, mezi lidmi se základním vzděláním je to 30 %, mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním je to 15 %. Pokud porovnááme jen míru spokojenosti, tak názory mužů a žen jsou velmi podobné. Ovšem respondenti s vysokoškolským vzděláním

jsou s členstvím ČR v NATO výrazně spokojenější (rozhodně spokojeno je 20 % z nich), než respondenti se základním vzděláním (11 %).

Rovněž lidé s dobrou životní úrovní jsou ve větší míře rozhodně spokojeni (18 %) s členstvím v NATO, ve srovnání s těmi, kteří svou životní úroveň označují neutrálně, a zejména s těmi se špatnou životní úrovní (8 %). Z hlediska stranických preferencí jsou s členstvím v NATO nejspokojenější příznivci TOP 09 (32 % rozhodně ano), naopak méně spokojeni jsou sympatizanti KSČM (7 %). Příznivci stran vládní koalice se pohybují v rozmezí 11 % (ČSSD) po 19 % (ANO) odpovědí rozhodně ano.

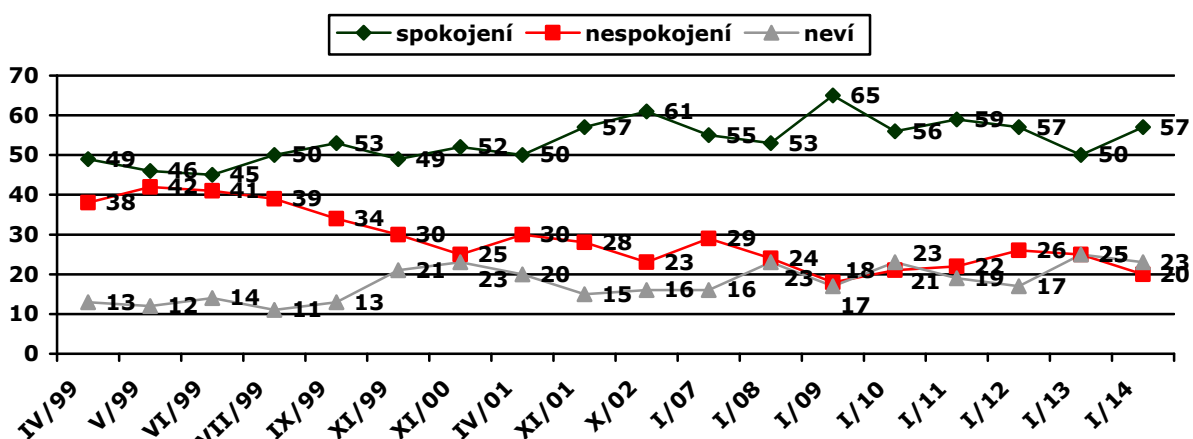
Graf 1: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Ve srovnání s předešlým šetřením (leden 2013) došlo k nárůstu spokojenosti o 7 procentních bodů, který se promítl tentokrát do poklesu nespokojenosti a také do snížení procenta těch, kteří odpověděli neví. Míra spokojenosti se tak dostala na úroveň roků 2011 – 2012, ovšem zdaleka nedosáhla úrovně roku 2010.

Graf 2: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO 1999–2012 (v %)

Pozn.: Kategorie spokojení je součtem rozhodně + spíše spokojen, kategorie nespokojení je součtem rozhodně + spíše nespokojen.

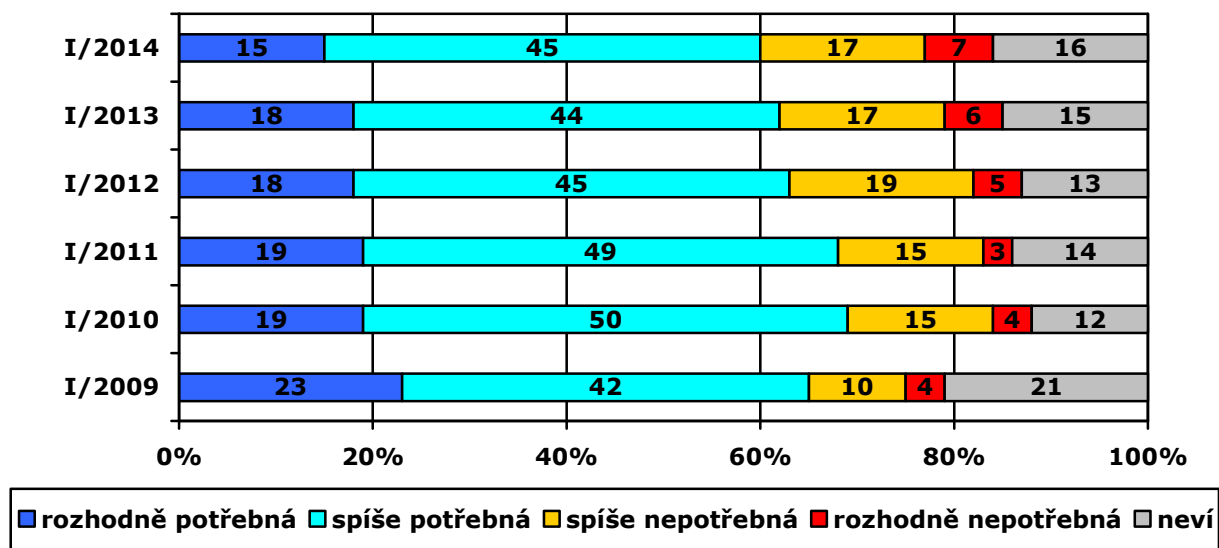
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

¹ Znění otázky: „Jste spokojen nebo nespokojen s tím, že ČR je členem NATO?“ Varianty odpovědí: rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen.

Co se týče další otázky, tak tři pětiny české veřejnosti (60 %) jsou přesvědčeny o potřebnosti² Severoatlantické aliance v současné době, přibližně čtvrtina (24 %) míní, že tato organizace je nepotřebná. Poměrně velká část občanů (16 %) se k této otázce neuměla vyjádřit.

Oproti loňskému šetření se hodnocení téměř nezměnilo. Z dlouhodobého hlediska od roku 2010 postupně velmi mírně oslabuje mínění o potřebnosti NATO (z 69 % pozitivních odpovědí v roce 2010 na 60 % letos), na úkor neutrálního i negativního hodnocení.

Graf 3: Je NATO jako vojenskopolitická organizace potřebná v současné době?

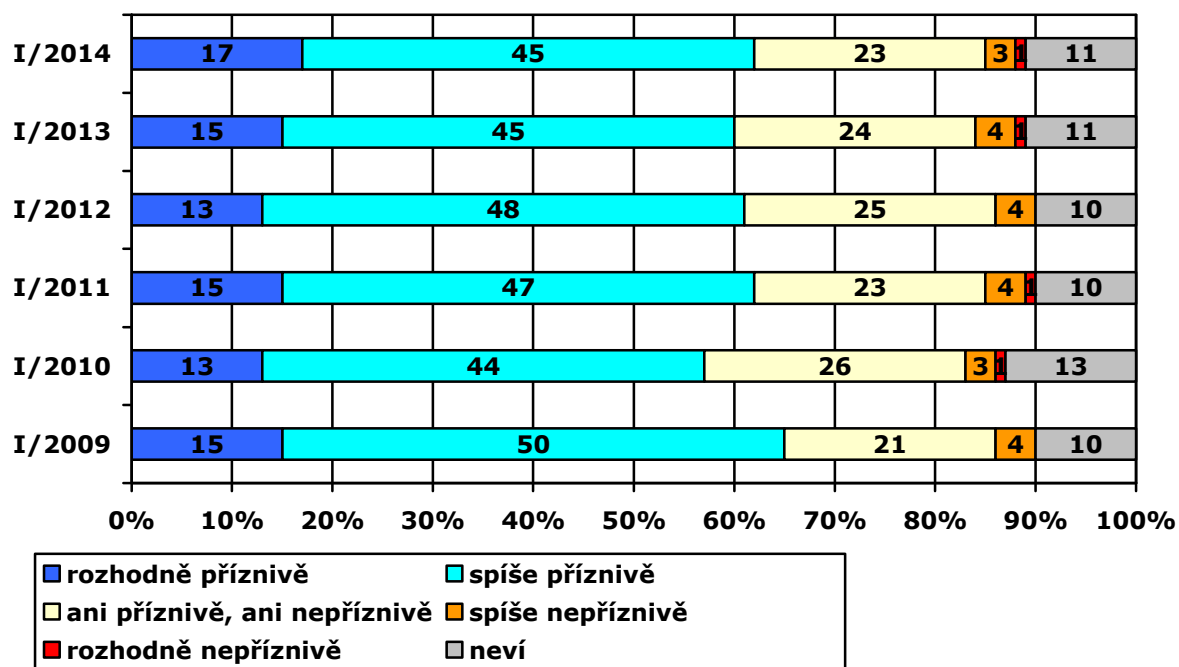
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

O potřebnosti existence Severoatlantické aliance jsou výrazně častěji přesvědčeni ti, kteří vyjadřují spokojenost s členstvím v ní (korelace mezi těmito otázkami dosahuje hodnoty 0.8). Názor o potřebnosti také ve větší míře zastávají lidé s vysokoškolským vzděláním a obyvatelé deklarující dobrou životní úroveň, na rozdíl od těch, kteří ji označují za špatnou. Dále se k mínění, že organizace NATO je potřebná, častěji přiklání příznivci politické pravice, strany ANO a stran Zelených - zhruba pětina dotázaných uvedla odpověď „rozhodně potřebná“, kdežto mezi sympatizanty levice a KDU ČSL jich bylo jen kolem desetin dotázaných.

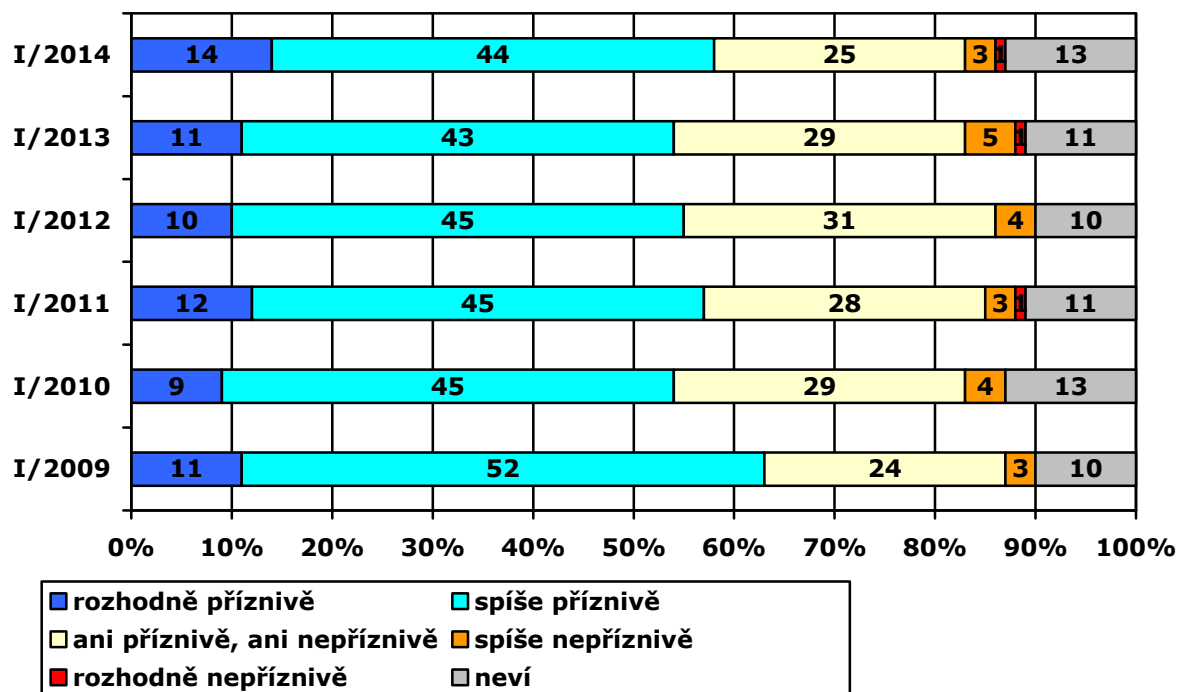
Prostřednictvím baterie otázek byly dále ve výzkumu zjišťovány názory na to, jak existence a jednání NATO působí na bezpečnost svých členů, na vztahy mezi členy a vztahy s nečleny organizace, mír a stabilitu a na řešení hrozby terorismu (viz grafy 4a – 4f).³

² Znění otázky: „Jak byste hodnotil potřebnost existence NATO jako vojenskopolitické organizace v současné době? Řekl byste, že je...“ Varianty odpovědí: rozhodně potřebná, spíše potřebná, spíše nepotřebná, rozhodně nepotřebná.

³ Znění otázky: „Jak příznivě či nepříznivě podle Vás existence a jednání NATO působí na a) bezpečnost svých členů, b) vzájemné vztahy mezi členskými státy, c) vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi, d) mír a stabilitu v euroatlantické oblasti, e) mír a stabilitu

Graf 4a: Jak existence a jednání NATO působí na bezpečnost svých členů? (%)

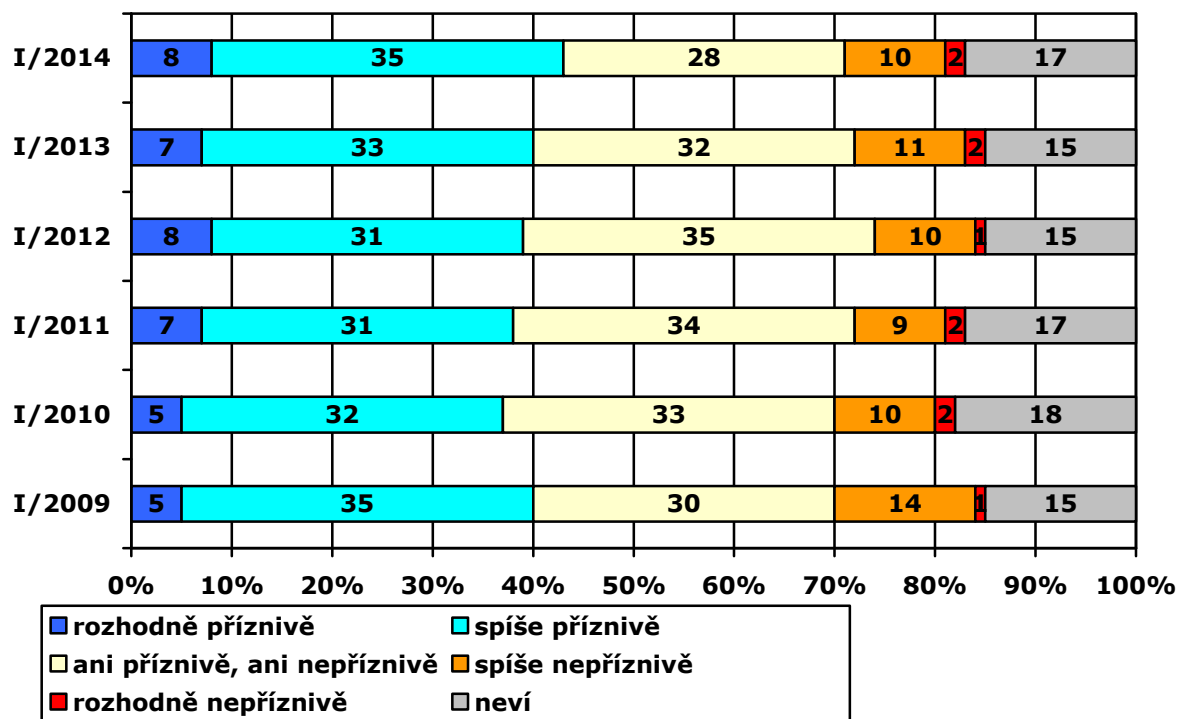
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4b: Jak existence a jednání NATO působí na vzájemné vztahy mezi členskými státy? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

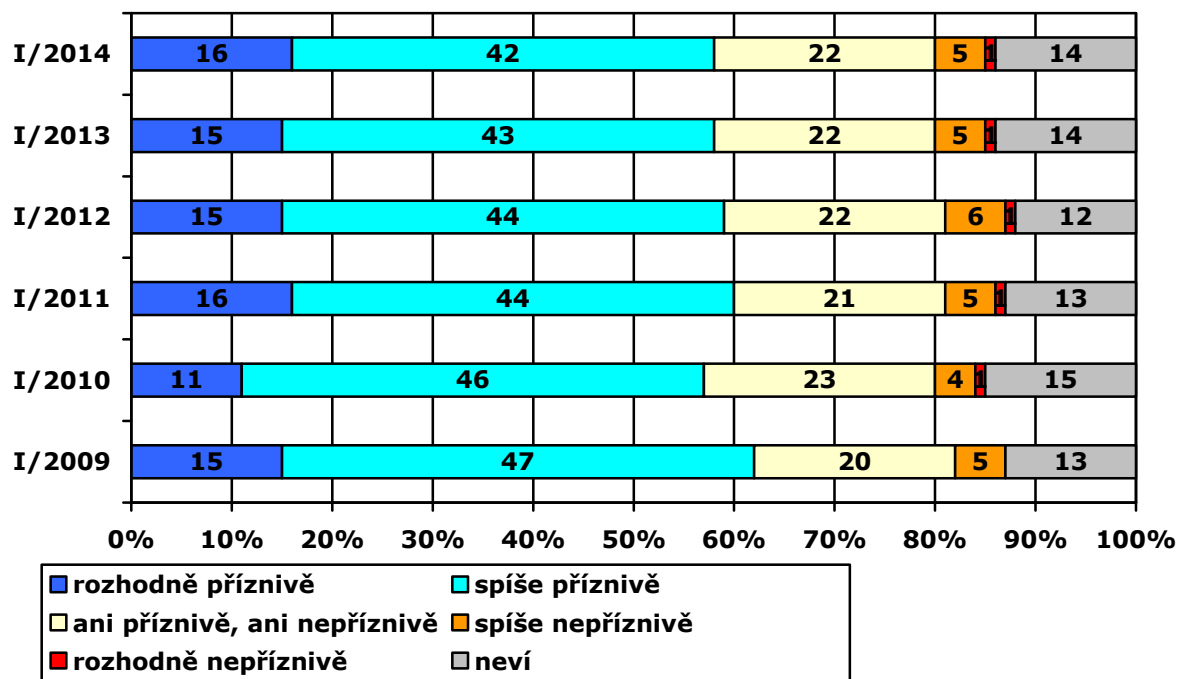
v jiných částech světa, f) řešení hrozby terorismu?" Varianty odpovědí: rozhodně příznivě; spíše příznivě; ani příznivě, ani nepříznivě; spíše nepříznivě; rozhodně nepříznivě.

Graf 4c: Jak existence a jednání NATO působí na vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi? (%)

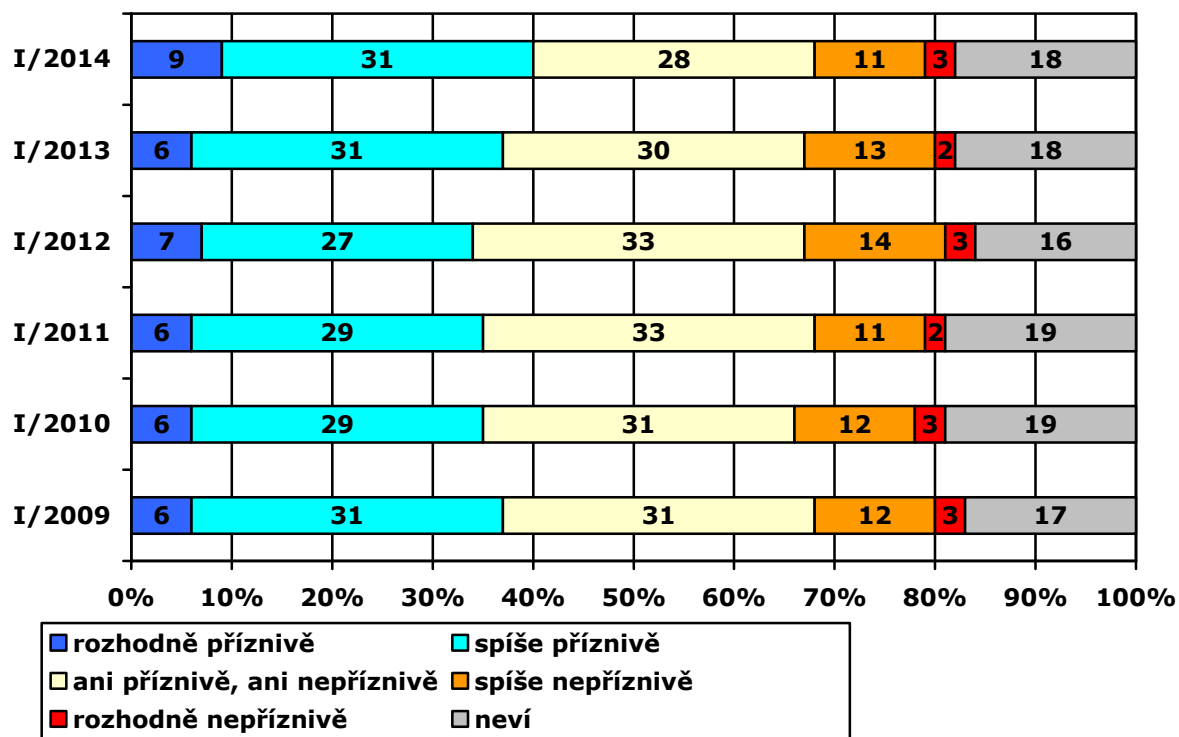
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4d: Jak existence a jednání NATO působí na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti? (%)

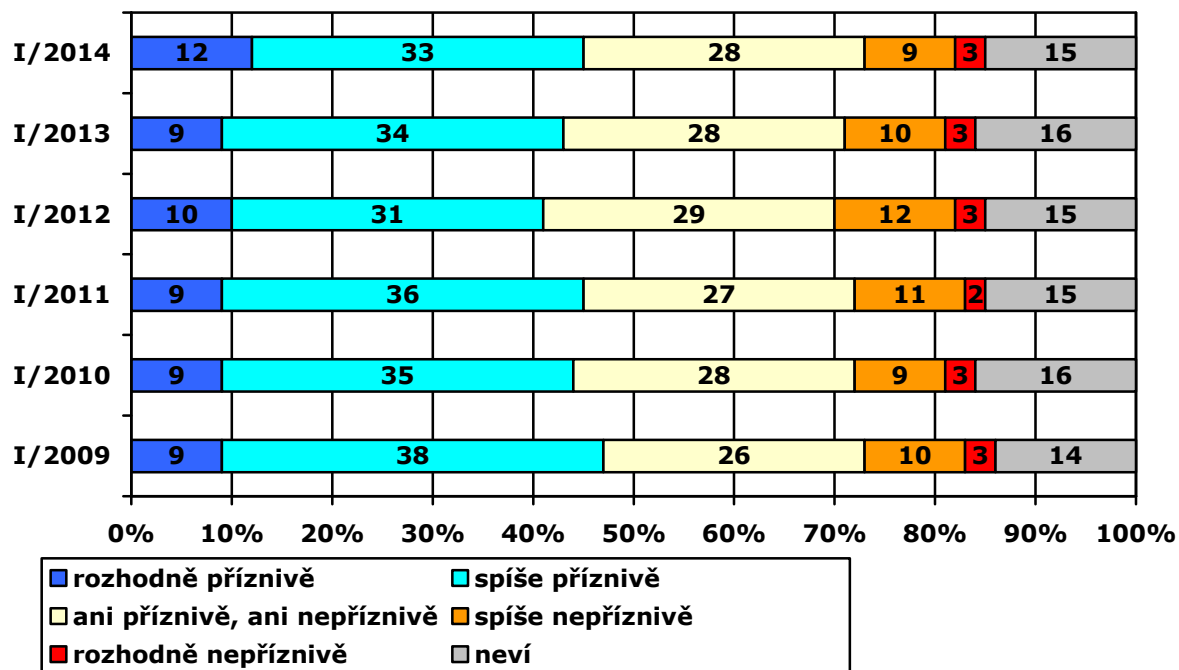
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4e: Jak existence a jednání NATO působí na mír a stabilitu v jiných částech světa? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4f: Jak existence a jednání NATO působí na řešení hrozby terorismu? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V mínění o působení NATO na všechny uvedené oblasti převládá příznivé hodnocení, negativní hodnocení je u všech zkoumaných položek v menšině. Nejpriznivěji je hodnoceno působení existence a jednání NATO na bezpečnost svých členů (62 % příznivých odpovědí), na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti (58 %) a na vzájemné vztahy mezi členskými státy (58 %), tedy na oblasti reprezentující působení uvnitř organizace. Jednání navenek je vnímáno o něco méně pozitivně – působení NATO na mír a stabilitu v jiných částech světa hodnotí příznivě 40 % obyvatel, 43 % obyvatel pak příznivě vnímá působení NATO na vztahy svých členů s jinými zeměmi. Přínos NATO k řešení hrozby terorismu vnímají pozitivně více než dvě pětiny (45 %) občanů. Zhruba desetina či něco větší část dotázaných odpověděla na všechny výše uvedené položky, že „neví“.

Faktorová analýza prokázala, že názor na působení NATO včetně položky hodnotící celkovou „potřebnost“ není nijak vnitřně strukturován (70 % variance je vysvětlena jediným faktorem).

Ve srovnání s minulým šetřením v roce 2013 nedošlo v názorech na jednotlivé oblasti k významným změnám. Názory jsou více méně stabilní od roku 2009, kdy byly otázky zařazeny do výzkumu Naše společnost.

V hodnocení působení Severoatlantické aliance na uvedené oblasti se občané liší podle toho, zda jsou spokojeni s členstvím v NATO a zda považují tuto organizaci za potřebnou. Občané, kteří jsou s členstvím spokojeni a ti, kteří jsou přesvědčeni o potřebnosti NATO, v mnohem větší míře vyslovují příznivá hodnocení všech zkoumaných položek. Z hlediska sociodemografických charakteristik jsou příznivější hodnocení viditelná zejména u lidí s vysokoškolským vzděláním, u těch, kteří deklarují dobrou životní úroveň, a u sympatizantů pravice, což odpovídá rozdílům pozorovaným u spokojenosti s členstvím a u mínění o potřebnosti Severoatlantické aliance.